

IVL Svenska Miljöinstitutets svar på ”Omarbetat direktiv om luftkvalitet från Europa kommissionen”, diarienummer KN2023/00745

IVL Svenska Miljöinstitutet har med stort intresse tagit del av ”Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa” (COM (2022) 542 final/2, 2022/0347 (COD)).

Vårt yttrande är främst baserat på våra erfarenheter inom luftvårdsområdet, som utförare av forskning, övervakning och utredningar åt Naturvårdsverket, men även som konsultstöd åt kommuner, länsstyrelser och Luftvårdsförbund. Nedan följer några iakttagelser/frågor/synpunkter, som IVL:s svar på remissen.

För att komma närmre en lösning på bättre luftkvalitet och därmed hälsa för fler människor ser vi generellt mycket positivt på de skärpta nivåerna av de tidigare redan reglerade ämnena samt av införandet av nya ämnen som ultrafina partiklar, ammoniak och BC (sot).

Superstationer (kapitel I, art.4 (25), kapitel II, art.10)

Förslaget om införande av superstationer i såväl i urban som regional bakgrund är positivt. I punkt 1 (kap II, art. 10) står att varje medlemsstat ska ha en superstation i regional bakgrund per 100 000 km². Det skulle isåfall innebära 4 - 5 superstationer i regional bakgrund i Sverige, vilket låter mycket med tanke på att det är ungefär det antal vi har i dagsläget för mätningar av reglerade föroreningar i regional bakgrund, undantaget för ozon där det finns 10.

Komplettering av mätningar av ultrafina partiklar, ammoniak och sot känns som högst relevant. I Punkt 7 står vidare att divalent Hg också *får* utföras. Kanske borde det stå *bör* eller att det *uppmuntras*?

Definition av ultrafina partiklar (Kapitel I, art 4, pkt 14)

En stor andel av materialet i ultrafina partiklar kan vara relativt flyktigt. Vi anser att det är viktigt att inkludera både det flyktiga och icke-flyktiga materialet i definitionen för ultrafina partiklar.

Definition av in-situ sensor (Kapitel I, art 4, pkt 21)

I förslaget öppnas det för att använda "in-situ sensors" för att göra objektiv skattning. Vi noterar att det inte finns någon definition av in-situ sensor.

Indikativa mätningar vid överskridande av utvärderingströskel och gränsvärde (kapitel II, art. 8 pkt 2, art. 9 pkt 3a, 7)

Vi har noterat en viss åtstramning i möjligheten att använda indikativa mätningar som komplement till fasta mätningar, såväl vid överskridande av utvärderingströskel som gränsvärde. Där man, som komplement till fasta mätningar, vid överskridande av utvärderingströskel får använda indikativa mätningar enbart tillsammans med beräkningar samt vid överskridande av gränsvärde inte får använda alls. Vi anser att beräkningar och mätningar tillsammans alltid ger säkrast resultat och bäst överensstämmelse med verkligheten och därmed att en kombination bör eftersträvas i alla lägen.

I sammanhanget kan vi passa på att påtala att vi saknar en definition för "modelleringsstillämpningar" i kapitel I, artikel 4.

Exponeringsminskning av NO₂ (kapitel II, art. 9, pkt 5, Bilaga I avsnitt 5A-C, Bilaga IIIB)

Det känns relevant att ha ett exponeringsminskningsmål för NO₂ på samma sätt som för PM_{2.5}.

Vi ser en fördel med att mätplatserna för NO₂ sammanfaller med de för exponeringsminskning avseende PM_{2.5}, där vi har långa mätserier. Dock är det inte möjligt för uppfyllandet av "skyldigheten om genomsnittlig exponeringsminskning" då det, enligt förslaget, ska vara 25% lägre än AEI tio år tidigare än 2030, dvs 2020. Då utfördes inga mätningar av NO₂ vid platserna i Sverige för exponeringsminskning av PM_{2.5}. Ska man kunna uppfylla detta blir man hänvisad till kommuners mätningar av NO₂ i urban bakgrund, vilket kanske kan vara komplicerat.

Benso(a)pyren (B(a)P) (Bilaga IV, B)

Punkterna a, d och i avseende B(a)P uppfattar vi som lite motsägelsefullt då det i första hand är i villaområden med mycket vedeldning där generellt de högsta halterna förekommer. I punkt d framgår att man ska mäta i vindriktningen från

uppvärmning av bostäder samt i punkt gärna samlokaliserad med PM₁₀-mätningar. Vi kräv på endast en mätstation bör den placeras i gaturum avseende partiklar, och vid vedeldningsområden för B(a)P. Kanske bra med ett definierat avstånd från källan uppvärmning i punkt d.

Med vänlig hälsning

Karin Söderlund, Ågot Watne

IVL Svenska Miljöinstitutet AB